

Datu valsts inspekcija

**2017.gada
Publiskais pārskats**

Rīga, 2018

Saturs

1. Pamatinformācija	3
1.1. Inspekcijas juridiskais statuss	3
1.2. Inspekcijas funkcijas	3
1.3. Inspekcijas darbības virzieni un mērķi, īstenotās budžeta programmas	4
1.4. Pārskata gada galvenie uzdevumi	4
1.4.1. Personas datu apstrādes uzraudzība	5
1.4.2. Pirmsreģistrācijas pārbaudes noteiktajās riska jomās	6
1.4.3. Starptautiskā sadarbība (prioritāšu 3. un 4.punkts)	8
1.4.4. Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā	8
1.4.5. Nacionālā normatīvā akta izstrāde	8
1.4.6. Konsultē vispirms	9
1.4.7. Strukturālās reformas	9
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	9
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	9
2.2. Sniegtie maksas pakalpojumi	11
3. Personāls	12
4. Komunikācija ar sabiedrību	14
4.1. Informēšanas pasākumi	14
4.2. Informatīvi izglītojošie pasākumi	14
5. 2018.gadā plānotie pasākumi	16

1. Pamatinformācija

1.1. Inspekcijas juridiskais statuss

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma (turpmāk – FPDAL) 29.pantu, Datu valsts inspekcija (turpmāk – DVI) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus saskaņā ar likumu.

DVI nodrošina konstitucionālo tiesību politikas īstenošanu tiesību nozares jomā attiecībā uz fizisko personas datu apstrādi. Personas datu aizsardzības pamatprincips ir nodrošināt, ka katrs indivīds var kontrolēt informāciju par sevi, tas ir, kontrolēt jeb zināt, kā citi lieto šo informāciju. Personas datu aizsardzība ir neatņemama informācijas sabiedrības sastāvdaļa, kas sekmē sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei un līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā.

DVI savu darbību uzsāka 2001.gada 1.janvārī, saskaņā ar FPDAL Pārejas noteikumu 1.punktu Inspekcijas funkcijas un uzdevumus nosaka Ministru kabineta 2013.gada 10.decembra noteikumi Nr. 1415 „Datu valsts inspekcijas nolikums” (turpmāk – nolikums).

1.2. Inspekcijas funkcijas

Atbilstoši nolikumam DVI:

1) veic personas datu apstrādes uzraudzību un aizsardzību saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzības, biometrijas datu apstrādes, cilvēka genoma izpētes un parādu ārpustiesas atgūšanas jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem;

2) nodrošina pieprasījuma pārsūtīšanu Eiropas Tiesu sadarbības vienībai (Eurojust), ja datu subjekts pieprasa informāciju par sevi;

3) pārstāv Latvijas Republiku Apvienotajā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Eiropola uzraudzības institūcijā, Eiropola Apelācijas komitejā un Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Eiropas Parlamenta un Padomes 1995.gada 24.oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk – Direktīva 95/46/EK) 29.panta darba grupā un Eiropas Padomes Konvencijas par personas datu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi Konsultatīvajā komitejā;

4) kompetences ietvaros uzrauga informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju darbību;

5) izsniedz licenci kredītinformācijas biroja darbībai;

6) uzrauga kredītinformācijas biroju darbību.

Savu funkciju izpildei DVI veic fizisko personu datu aizsardzības, informācijas sabiedrības pakalpojumu, elektronisko sakaru, biometrijas datu apstrādes, Šengenas informācijas sistēmas darbības, cilvēka genoma izpētes, informācijas tehnoloģiju drošības, parādu ārpustiesas atgūšanas jomu un kredītinformācijas biroju darbību regulējošajos normatīvajos aktos, Eiropas Savienības tiesību aktos un starptautiskajos līgumos noteiktos uzdevumus, kā arī pārstāv Latvijas Republiku starptautiskajās organizācijās un pasākumos datu aizsardzības jomā.

Izmantojot savas tiesības personas datu aizsardzības jomā, DVI uzrauga personas datu apstrādes atbilstību FPDAL, gan, pamatojoties uz saņemtajiem iesniegumiem, gan arī ierosinot iniciatīvas lietas par sabiedrībā aktuāliem personas datu aizsardzības jautājumiem.

DVI katru gadu nosaka personas datu apstrādes riska jomas, izvērtējot ar personas datu apstrādi saistītos riskus, pārkāpumu skaitu noteiktās personas datu apstrādes jomās, kā arī ārvalstu pieredzi un sniegto informāciju par noteiktu jomu būtiskiem riskiem.

DVI nodrošina arī Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā paredzēto personas datu apstrādes uzraudzību un pārstāv Latvijas Republiku Apvienotajā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Eiropola uzraudzības institūcijā, Eiropola Apelācijas komitejā un Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā un Eiropas Padomes Konvencijas par personas datu aizsardzību

attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi Konsultatīvajā komitejā, kā arī citos Eiropas Savienības un starptautiskā mēroga personas datu aizsardzības institūciju pasākumos.

1.3. Inspekcijas darbības virzieni un mērķi, īstenotās budžeta programmas

DVI darbības mērķis ir fizisko personu personas datu aizsardzības uzraudzība, datu aizsardzības uzraudzība elektronisko sakaru nozarē, kā arī informācijas sabiedrības pakalpojumu aprites uzraudzība un kredītinformācijas biroju uzraudzība atbilstoši kompetencei.

Uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību DVI veica līdz 2017.gada 21.maijam, pamatojoties uz grozījumiem Elektronisko dokumentu likumā, kas nosaka, ka turpmāk akreditāciju un uzraudzību šajā jomā veic Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komiteja, kuras sastāvā ir DVI vadītājs.

DVI darbība pārskata gadā finansēta no valsts pamatbudžeta programmas 09.02.00 "Fizisko personu datu aizsardzība".

1.4. Pārskata gada galvenie uzdevumi

Pārskata gada galvenās prioritātes bija sekojošas.

1. Personas datu apstrādes uzraudzība.
2. Pirmsreģistrācijas pārbažu veikšana noteiktajās riska jomās:
 - 2.1. informācija par personas veselību apstrāde;
 - 2.2. personas datu apstrāde, kuras ietvaros notiek personas datu nodošana uz valsti, kas nav Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, izņemot, ja Eiropas Komisija ir konstatējusi, ka trešā valsts nodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni saskaņā ar Eiropas Direktīvas 95/46/EK par 25.panta 6.punktu;
 - 2.3. videonovērošana, saglabājot personas datus;
 - 2.4. ģenētisko datu apstrāde.
3. Starptautiskās sadarbības starp Eiropas Savienības uzraudzības iestādēm veicināšana, nodrošinot Latvijas Republikas pārstāvību galvenokārt tajās aktivitātēs, kuras noteic Eiropas Savienības vai starptautiskie tiesību akti, tostarp Vienotajā Šengenas informācijas sistēmas (SIS II) uzraudzības institūcijā, Vienotās pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas (EURODAC) uzraudzības institūcijā, Vienotās Vīzu informācijas sistēmas (VIS) uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā, kā arī Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā, jaunizveidotajā Eiropola uzraudzības institūcijas darba grupā, kā arī citos Eiropas Savienības un starptautiska mēroga personas datu aizsardzības institūciju pasākumos. Tādējādi veicinot aktuālās informācijas un pieredzes par dažādiem aktuāliem starptautiskiem personas datu apstrādes jautājumos.
4. Dalības uzsākšana jaunās iniciatīvās, piemēram, Starptautiskās datu aizsardzības un privātuma komisariāta konferences Datu aizsardzības Metrikas grupas darbā, kurā iesaisti plāno ne tikai Eiropas Datu aizsardzības uzraudzības iestāžu pārstāvji, bet arī dzan pārstāvji no citiem pasaules kontinentiem, tādējādi gūstot un paplašinot pieredzi datu aizsardzības un privātuma jautājumos daudz plašākā mērogā un atbalstot citu starptautisko partneru centienus šajā jomā.
5. DVI pārstāvja dalība eksperta statusā Šengenas novērtēšanas vizītē datu aizsardzības jomā.
6. Darba turpināšana saistībā ar personas datu aizsardzības reformu, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016.gada 27.aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – VDAR) ieviešanu, un tās piemērošanas uzsākšanu 2018.gada 25.maijā, atbilstošo pasākumu īstenošanas, kas nepieciešami šīs reformas ieviešanai, apzināšana, paredzot ciešāku sadarbību ar citām valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī ārvalstu personas datu aizsardzības iestādēm, sabiedrības informētības veicināšana (*skatīt 2017.gada pārskata ceturto sadaļu Komunikācija ar sabiedrību*).
7. DVI sadarbībā ar Tieslietu ministriju, lai nodrošinātu VDAR prasību ieviešanu nacionālajā

līmenī, izstrādāja likumprojektu "Personas datu apstrādes likums", kurš tika izsludināts 2017.gada 12.oktobrī Valsts sekretāru sanāksmē.

8. Lai nodrošinātu efektīvu uz klientu balstītu darbību, pārskata gada ietvaros sadarbības memoranda "Konsultē vispirms" principa iedzīvināšanai valsts pārvaldes darbībā un nodrošināt principa ieviešanu DVI funkciju izpildē, parakstīšana.

9. DVI uzraudzības funkciju kapacitātes stiprināšana, kontroles pasākumu jomā kontroles kvalitātes pasākumu paaugstināšana, īstenojot strukturālās reformas.

Pārskatā sniegts ieskats par paveikto attiecībā uz pārskata gada izvirzītajām prioritātēm.

1.4.1. Personas datu apstrādes uzraudzība

2017.gada ietvaros DVI ir veikusi 927 pārbaudes (iepriekšējā gada pārskata periodā 600 pārbaudes), kas ir par 55% vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, lai nodrošinātu personas datu apstrādes uzraudzību un aizsardzību saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzības, biometrijas datu apstrādes, cilvēka genoma izpētes un parādu ārpusstiesas atgūšanas jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem. Pārbaudes tika veiktas tādās jomās kā:

- 1) videonovērošanas veikšana publiskajās vietās un privātīpašumos;
- 2) naturalizējamo personu personas datu apstrāde oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis";
- 3) pašvaldību lietojumprogrammā "PERS" veiktā personas datu apstrāde, veicot personas dzīvesvietas deklarēšanu;
- 4) biometrijas personas datu apstrāde sporta klubos;
- 5) informācijas par dzīvokļa parādiem izvietošana koplietošanas telpās vai pastkastītēs neaizlīmētā veidā;
- 6) masu informācijas līdzekļu veiktā personas datu apstrāde;
- 7) personu apliecinošu dokumentu kopēšana;
- 8) amatpersonu personas datu apstrāde;
- 9) komerciālo paziņojumu sūtīšana.

DVI amatpersonas 2017.gadā veica 21 pārbaudes uz vietas videonovērošanas jomā (pārbaudes uz iesniegumu (sūdzības) pamata) un 906 pārbaudes citās jomās.

Nemot vērā lielo ietekmi uz datu subjektu tiesību ievērošanu, tiek sniegta informācija par iniciatīvas pārbaudi par pašvaldību lietojumprogrammā "PERS" veikto personas datu apstrādi.

Pārbaudē tika konstatēts, ka Iedzīvotāju dzīvesvietas reģistrēšanas nodaļas darbiniekam, ievadot pašvaldību lietojumprogrammā "PERS" (turpmāk - PERS) personas kodu, ir pieejama informācija par personas vārdu, uzvārdu, personas statusu, institucionālā sektora kodu, tautību, dzimto uzvārdu, personas kodu, dzimumu, ģimenes stāvokli, valstisko piederību un tās veidu, kā arī visa iepriekš minētā informācija par personas radniekiem.

DVI norāda, ka neatkarīgi no tā, vai kādas iestādes struktūrvienībai ir piešķirtas piekļuves tiesības personas datu apstrādes sistēmas noteiktām datu kopām noteikto funkciju izpildei, tas nerada iestādei tiesisko pamatu piešķirt pārējām iestādes struktūrvienībām piekļuvi šādām datu kopām, jo īpaši gadījumos, ja šie personas dati nav nepieciešami noteikto amatu pienākumu veikšanai.

Ievērojot to, ka attiecīgie pašvaldību darbinieki PERS pieejamo informāciju (personas datus) par institucionālā sektora kodu, personas tautību, dzimto uzvārdu un dzimumu neizmanto, kā arī pārbaudes ietvaros netika konstatēts, ka normatīvie akti nosaka šādām pašvaldību struktūrvienībām un tās darbiniekiem pienākumu apstrādāt informāciju par personas valstisko piederību un tās veidu, kā arī visu iepriekš minēto informāciju par pārbaudāmās personas radniekiem, DVI konstatē, ka attiecīgās informācijas turpmāka pieejamība pašvaldību darbiniekiem, kas veic dzīvesvietas deklarēšanu, nav pieļaujama un tika atzīsta par prettiesisku.

Nemot vērā minēto, kā arī, pamatojoties uz Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumu Nr.233 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums" 1.3., 4.1.3., 4.4. un 5.5.4.apakšpunktu, kā arī FPDAL 29.panta pirmo daļu, trešās daļas 1., 4.punktu, ceturtās

daļas 1., 2.punktu, 30.panta pirmās daļas 2., 3.punktu, DVI aicināja Vides un reģionālās attīstības ministriju pēc iespējas ātrāk informēt visas Latvijas Republikas pašvaldības par DVI nostāju par attiecīgajā pārbaudes lietā konstatēto, kā arī saprātīgā termiņā lūgt un saņemt pašvaldību apliecinājumu par to, ka ir nodrošināts, ka pašvaldību darbiniekiem, kas veic dzīvesvietas reģistrāciju, nav iespējams piekļūt PERS informācijai par noteikto funkciju veikšanas ietvaros pārbaudāmās personas un tās radnieku institucionālā sektora kodu, tautību, dzimto uzvārdu, dzimumu, ģimenes stāvokli, valstisko piederību un tās veidu.

Vienlaikus informējam, ka DVI ir saņēmusi visu Latvijā esošo pašvaldību apliecinājumus par pilnīgu vai daļēju aicinājuma izpildi, sniedzot pamatotu argumentāciju noteiktās informācijas apjoma pieejamības nepieciešamību.

1.4.2. Pirmsreģistrācijas pārbaudes noteiktajās riska jomās

Efektīvas personas datu aizsardzības uzraudzības nodrošināšanai, DVI, līdzīgi kā citas Eiropas Savienības dalībvalstis, veic pirmsreģistrācijas pārbaudes. FPDAL 22.panta otrā daļa nosaka, ka DVI identificē to personas datu apstrādi, kur iespējami riski datu subjekta tiesībām un brīvībām. Šādai personas datu apstrādei nosaka pirmsreģistrācijas pārbaudi. DVI katru gadu personas datu apstrādes riska jomas nosaka, izvērtējot ar personas datu apstrādi saistītos riskus, pārkāpumu skaitu noteiktās personas datu apstrādes jomās, kā arī ārvalstu pieredzi un sniegto informāciju par noteiktu jomu būtiskiem jautājumiem.

2017.gadā tika veiktas un uzsāktas 773 pirmsreģistrācijas pārbaudes (iepriekšējā gada pārskata periodā 756 pirmsreģistrācijas pārbaudes).

1.tabula

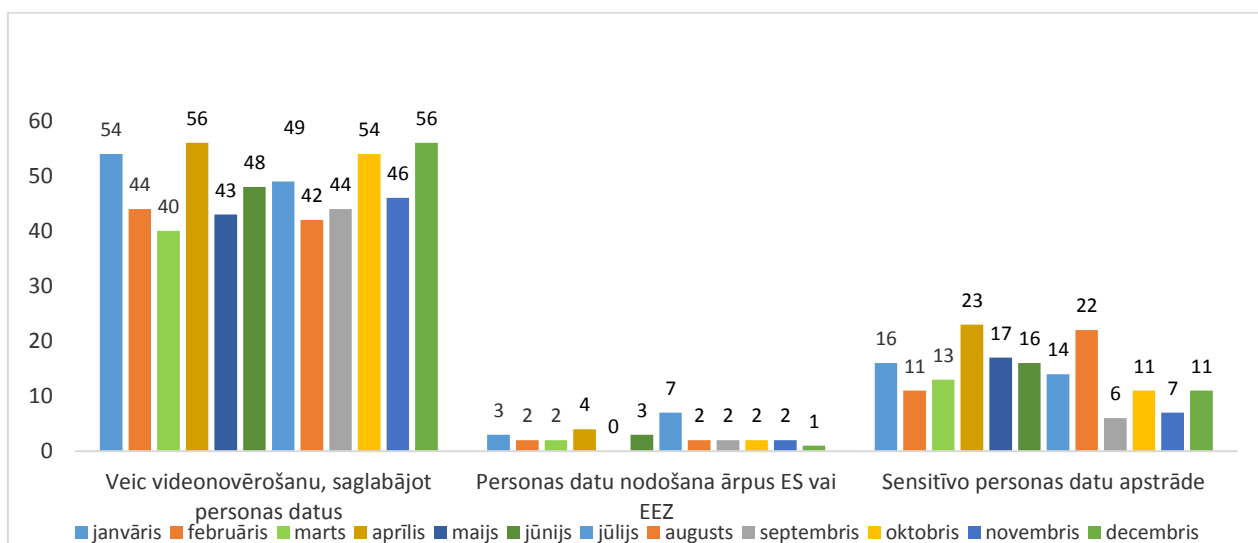
"Pārskata periodā noteiktās personas datu apstrādes riska jomas un veikto pirmsreģistrācijas pārbaudes riska jomās salīdzinājums ar iepriekšējo Pārskata periodu"

Nr.	Personas datu apstrādes riska joma	Veikto pirmsreģistrācijas pārbaudu skaits	2016.gada pārskata periodā veiktās pirmsreģistrācijas pārbaudes ¹
1.	Informācijas par personas veselību apstrāde	167	143
2.	Videonovērošana	576	590
3.	Personas datu apstrāde, kuras ietvaros notiek personas datu nodošana ārpus Eiropas Savienības	30	23
4.	Ģenētisko datu apstrāde	-	-

2017.gadā DVI veikto un uzsākto pirmsreģistrācijas pārbaudu statistika apkopota 1.attēlā

¹ Salīdzinājumam pievienota informācija par iepriekšējā pārskata periodā veiktajām pirmsreģistrācijas pārbaudēm.

"Datu valsts inspekcijas veiktās pirmsreģistrācijas pārbaudes 2017.gadā"

Pirmsreģistrācijas pārbaudes, līdzīgi kā iepriekšējos pārskata periodos, tika veiktas, sākotnēji izvērtējot DVI saņemto iesniegumu par personas datu apstrādes reģistrāciju un ņemot vērā citu DVI rīcībā esošo informāciju par pārzini, kā arī interneta resursos pieejamo pārziņa publicēto informāciju. Papildus personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumā norādītajai informācijai, DVI pārzinim pieprasa informāciju par personas datu apstrādi, piemēram, var tikt pieprasīti iekšējie datu apstrādes aizsardzības noteikumi un citi dokumenti, kas nosaka personas datu apstrādes un aizsardzības procesus, informācija par datu apstrādes apjomu un datu drošības prasību ievērošanu. Piemēram, reģistrējot personas datu apstrādi par personas datu nodošanu ārpus Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, DVI pieprasa līgumu kopijas ar trešo valstu datu saņēmējiem un izvērtē līgumos ietvertos nosacījumus attiecībā uz personas datu aizsardzību (t.sk.– par piekļuvi personas datiem, datu apstrādes drošības nosacījumiem un datu nodošanu trešajām personām). Pārzinis personas datu apstrādes reģistrācijas ietvaros saņem arī vispārēju informāciju no DVI darbiniekiem par personas datu apstrādi un aizsardzību, tādējādi arī sekmējot FPDAL prasību nodrošināšanu, veicot personas datu apstrādi un aizsardzību.

Tāpat kā iepriekšējā Pārskata periodā, visvairāk pirmsreģistrācijas pārbaudes tika veiktas saistībā ar personas datu apstrādi, veicot videonovērošanu, saglabājot personas datus. Attiecībā uz videonovērošanu, kā arī iepriekšējā pārskata periodā tika veiktas pēcpārbaudes, kuru ietvaros tika konstatēts, ka pārzinis nav novērsis nepilnības personas datu apstrādē (īpaši saistībā ar videonovērošanu konstatēti gadījumi, kad pārzinis nav nodrošinājis datu subjektu informēšanu, vai to nav nodrošinājis atbilstoši FPDAL prasībām). Kā arī DVI ir atkārtoti pieprasījusi pārziņiem precizēt zīmes par videonovērošanas veikšanu, lai tās atbilstu FPDAL prasībām. Aktuāls ir arī jautājums par videonovērošanas ietvaros veiktās personas datu apstrādes glabāšanas termiņiem, kas tiek vērtēts katrā gadījumā atsevišķi. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu ir palielinājies to pārziņu skaits, kuri pēc atkārtotas izvērtēšanas, samazina personas datu glabāšanas termiņu, kā arī daudz rūpīgāk izvērtē veikto vai plānoto personas datu apstrādi kopumā.

Pārskata periodā palielinājies sarežģītu personas datu apstrādes jautājumu skaits, kuru izvērtēšanai tiek organizētas sanāksmes DVI, sniedzot pārzinim iespēju sniegt papildu informāciju par paredzamo personas datu apstrādi, kā arī rast risinājumu atbilstošākai personas datu aizsardzībai. Viens no problēmjautājumiem pēdējo gadu laikā ir konstatēt, kurš ir personas datu apstrādes pārzinis un kurš ir operators, ņemot vērā dažādu personas datu apstrādes gadījumu specifiku. Aktualizējies ir arī jautājums par kopīgo pārzini un attiecīgi atbildības sadalījumu.

Vairākos gadījumos pārziņu iesniegtās informācijas atbilstība tika pārbaudīta, veicot pārbaudes personas datu apstrādes vietās. Pirmsreģistrācijas pārbaudes rezultātā tiek pieņemts

lēmums par personas datu apstrādes reģistrēšanu vai neregistrēšanu DVI, vai arī tiek pieprasīta papildu informācija no pārziņa, lai novērstu pārbaudes uz vietas ietvaros konstatētās FPDAL nepilnības. Pirmsreģistrācijas pārbaūžu rezultātā nereti pārziņi izvēlējās papildināt savu darbinieku zināšanas par FPDAL prasībām, apmeklējot DVI organizētos seminārus, kā arī analizējot DVI izstrādāto rekomendāciju ietvaros sniegto informāciju.

1.4.3. Starptautiskā sadarbība (prioritāšu 3. un 4.punkts)

Lai DVI veicinātu efektīvāku personas datu aizsardzību un nodrošinātu personas datu aizsardzības līmeņa celšanu, DVI sadarbojas ar citām starptautiskām iestādēm un institūcijām.

DVI piedalās Eiropas Komisijas projektu konkursos – SMOOTH projekts “VDAR piemērošana Mākoņa platforma mikrouzņēmumiem” “*GDPR Compliance Cloud Platform for Micro Enterprises*”. DVI pieteikusi savu dalību arī projekta konkursā Nr.REC-RDAT-TRAI-AG-2017 "Vispārīgā datu aizsardzības regula – iespējas un atbildība mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU); tiesības un riski nepilngadīgām personām." (*General Data Protection Regulation – possibilities and responsibilities for small and medium-sized enterprises (SMEs); rights and risks for minors*). Projekta apstiprināšanas gadījumā, projektu plānots īstenot sadarbībā ar pilsētu pašvaldībām (Rīgas, Jelgavas, Cēsu, Jēkabpils, Ventspils, Valmieras, Daugavpils, Liepājas, Ludzas), ar kurām plānots uzrunāt mērķauditoriju – nepilngadīgās personas vecumā no 13 līdz 17 gadiem un mazos un vidējos uzņēmējus un kurās plānots organizēt informatīvos seminārus.

DVI 2017.gada septembrī pēc Igaunijas datu aizsardzības iestādes uzaicinājuma piedalījās Igaunijā notikušajā personas datu aizsardzībai veltītajā konferencē. Dalība šajā konferencē palīdzēja stiprināt sadarbību starp Igaunijas un Latvijas datu aizsardzības uzraudzības iestādēm.

DVI 2017.gada septembrī nodrošināja dalību starptautiskajā datu aizsardzības un privātuma komisāru konference. Šis forums kopš 1979.gada ļauj tikties personas datu aizsardzības uzraudzības iestādēm no visas pasaules un konference pagājušajā gadā bija 39. Dalība forumā ļāva nodibināt neformālus kontaktus ar datu aizsardzības uzraudzības iestādēm ārpus Eiropas Savienības, kā arī uzzināt par aktualitātēm datu aizsardzības jomā dažādos pasaules reģionos un personas datu aizsardzībā vispār.

DVI 2017.gada nogalē ir uzsākusi dalību Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupas apakšdarba grupu darbā. Līdzdarbošanās ar citu dalībvalstu kolēģiem paaugstina iesaistīto DVI darbinieku kvalifikāciju, kā arī ļauj iegūt informāciju par citās dalībvalstīs izmantotajām darba metodēm. Dalība šajos forumos paver DVI iespēju līdzdarboties personas datu aizsardzības ainavas veidošanā ES. 2018.gadā DVI plāno līdzdarbību apakšdarba grupās izvērst gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi.

1.4.4. Šengenas novērtēšanas vizīte datu aizsardzības jomā

DVI deleģēja pārstāvi eksperta statusā dalībai Šengenas novērtēšanas vizītē Portugālē. Vizītes laikā tika gūta pieredze attiecībā uz Eiropas Savienības informācijas sistēmu uzraudzības ietvaros veicamajiem pasākumiem un metodēm, ko pārbaudes ietvaros izmanto citās dalībvalstīs. Īpaši svarīgi šādu pieredzi gūt bija dēļ 2018.gadā plānotās Šengenas novērtēšanas vizītes Latvijā.

1.4.5. Nacionālā normatīvā akta izstrāde

Lai nodrošinātu VDAR prasību ieviešanu nacionālajā līmenī, DVI sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādāja likumprojektu "Personas datu apstrādes likums", kurš tika izsludināts 2017.gada 12.oktobrī Valsts sekretāru sanāksmē. Likuma mērķis ir noteikt nacionālo regulējumu VDAR piemērošanai un radīt tiesiskus priekšnoteikumus fiziskās personas datu aizsardzības sistēmas izveidošanai nacionālajā līmenī, paredzot šim nolūkam nepieciešamās institūcijas, nosakot to kompetenci un darbības pamatprincipus, kā arī reglamentējot datu aizsardzības speciālistu darbību un datu apstrādes un brīvas aprites noteikumus. DVI arī turpmāk būs uzraugošā iestāde Latvijā, kas uzraudzīs un īsteno regulas piemērošanu, veicinās sabiedrības informētību un izpratni par riskiem, noteikumiem un tiesībām saistībā ar datu apstrādi.

1.4.6. Konsultē vispirms

Datu valsts inspekcija 2017.gada 15.jūnijā parakstīja sadarbības memorandu par “Konsultē vispirms” principa iedzīvināšanu, veicinot valsts pārvaldes iestāžu uz klientu orientētu darbību.

“Konsultē vispirms” princips paredz valsts pārvaldes uzraudzības iestādēm sadarboties ar uzņēmējiem un strādāt pēc principa, ka galvenais nav sodīt, bet gan būt uzņēmēja uzticamam palīgam un sadarbības partnerim, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi Latvijā, tai skaitā veicinātu Valdības deklarācijā noteikto mērķu tautsaimniecības attīstību.

Attiecībā uz VDAR tiešu piemērošanu, izvērtējot datu aizsardzības pārkāpumus DVI arī turpmāk piemēros principu “Konsultē vispirms”, panākot, ka uzņēmējiem ir skaidri saprotamas piemērojamās prasības.

1.4.7. Strukturālās reformas

Pārskata periodā DVI tika veiktas strukturālās reformas. Ar 2017.gada 1.martu ir izveidota jauna struktūra atbilstoši DVI veicamajām funkcijām, izveidotas jaunas struktūrvienības, jauni amati un veikta DVI amatu pārklasificēšana atbilstoši jaunajai DVI struktūrai. Tika izveidotas divas jaunas struktūrvienības – Juridiskā nodaļa un Eiropas Savienības un starptautiskās sadarbības nodaļa, mainīti pārējo struktūrvienību nosaukumi, kas atbilst veicamajām funkcijām, kā arī noteikta atbilstoši DVI struktūrai struktūrvienību un struktūrvienībā neiekļauto nodarbināto padotība. Tika likvidētas darbinieku amata vietas, kas nodrošināja pamatdarbības funkciju veikšanu un izveidotas jaunas ierēdņa amata vietas pamatdarbības funkciju veikšanai jaunajās struktūrvienībās. Likvidēts viens amats, kas nodrošināja atbalsta funkciju veikšanu un izveidots sabiedrisko attiecību speciālista amats.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1.Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

DVI budžetu 2017.gadā veidoja apakšprogramma 09.02.00 "Fizisko personu datu aizsardzība".

DVI finansējumu veido divi ieņēmumu avoti:

1. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
2. maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi.

Finansējuma izlietojums un rādītāju izpilde 2017.gadā un to salīdzinājums ar 2016.gadu atspoguļots 2.tabulā.

2.tabula

"Pamatbudžeta programmas 09.02.00, „Fizisko personu datu aizsardzība valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)”

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2016.gada (faktiskā izpilde)	2017.gada	
			Apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	619907	639262	690140
1.1.	Dotācijas	595271	614929	614929
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	24636	24333	75211
2.	Izdevumi (kopā)	580646	639262	620093
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	532703	625703	612115
2.1.1.	kārtējie izdevumi	532703	625703	612115

2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	47943	13559	7978
------	-------------------------------	-------	-------	------

Budžeta programmas 09.02.00. „Fizisko personu datu aizsardzība” ietvaros apgūti 620093 EUR jeb 97.0 % no plānotajiem izdevumiem.

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem ir palielinājušies salīdzinot ar plānotajiem par 209.1%, tāpēc ka 2017.gadā pieauga pretendentu skaits, kuri kārtoja personas datu aizsardzības speciālista pārbaudījumu.

Atbilstoši resursu izlietojumam, 2017.gadā sabiedrības informēšanai personas datu aizsardzības jomā atkārtoti izdota brošūra “Datu subjekta tiesības”, kā arī tika iespiesti bukleti “Datu aizsardzība – labāki noteikumi maziem uzņēmumiem” un “Vispārīgā datu aizsardzības regula – 12 soļi”. Budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildes apkopojumu skatīt 2.tabulā.

3.tabula

"Budžeta programmas 09.02.00 "Fizisko personu datu aizsardzība"
rezultatīvie rādītāji"

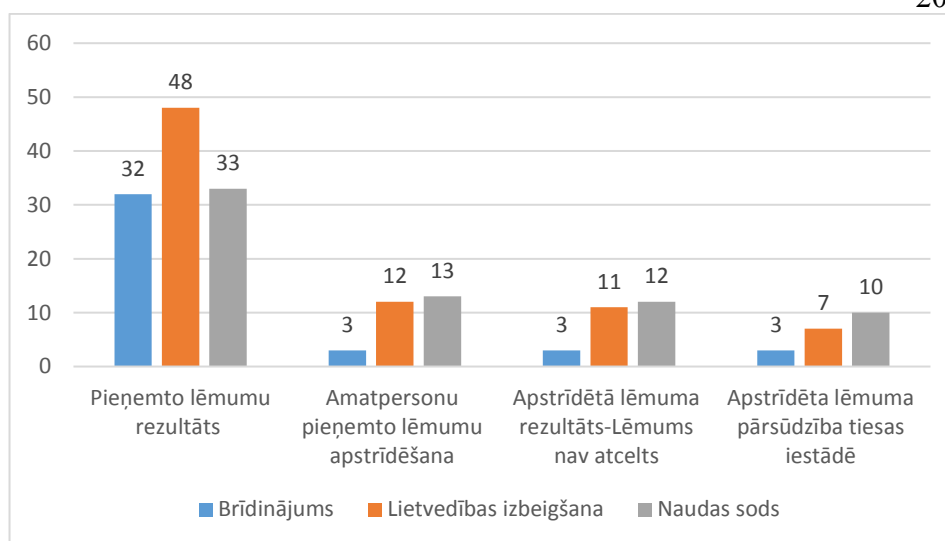
Rezultatīvā nosaukums	rādītāja	Plānotā vērtība	Faktiskā izpilde	Paskaidrojums
Personas datu apstrādes pārbažu skaits		540	927	Faktiski reģistrēto personas datu apstrādes pārbažu skaits palielinājies attiecībā pret plānoto reģistrēto personas datu apstrādes pārbažu skaitu par 71.7%. Personas datu apstrādes pārbažu skaitam ir tendence pieaugt, tāpēc ka iedzīvotāji kļūst arvien zinošāki fizisko personu datu aizsardzības jautājumos un izmanto savas tiesības uz savu personas datu aizsardzību.
Konstatēto personas datu aizsardzības pārkāpumu īpatsvars (%) pret kopējo veikto pārbažu skaits		15	7.7	Konstatēto personas datu aizsardzības pārkāpumu īpatsvars (%) pret kopējo veikto pārbažu skaits attiecībā pret plānoto ir par 48.7% mazāks. Iedzīvotāji izmanto savas tiesības uz savu personas datu aizsardzību un arvien biežāk ziņo par aizdomīgām darbībām ar fizisko personu datiem. Izvērtējot iesniegumus par iespējamajiem pārkāpumiem, vairumā gadījumos netiek konstatēts pārkāpums, kā arī tika piemērots princips "Konsultē vispirms".
Izstrādāto/ aktualizēto rekomendāciju skaits		1	1	Izstrādāta rekomendācija “Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību”.
Kredītinformācijas biroja nodeva un nodeva par personas datu apstrādes reģistrēšanu vai Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu izdarīšanu (euro)		65734	63523	2017.gadā nodevu ieņēmumi ir par 3.4% mazāki salīdzinot ar plānotajiem nodevu ieņēmumiem, tāpēc ka vairāk tika reģistrētas valsts un pašvaldības iestādes, kurām valsts nodeva nav jāmaksā.

Piemērotie sodi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem (<i>euro</i>)	14940	11949	Sodi tika piemēroti par konstatētajiem personas datu aizsardzības pārkāpumiem, kā arī par informācijas nesniegšanu DVI. Samaksāti sodi par 20.0% mazāk nekā plānots. 2017.gadā ir piemēroti sodi 57693 EUR apmērā, bet nav samaksāti, tāpēc ka notiek pārsūdzības procesi vairākās lietās.
--	-------	-------	--

Kopumā 2017 gada laikā DVI ir pārsniegusi rezultatīvo rādītāju plānoto vērtību. Rādītājs - piemērotie sodi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem nav izpildīts, jo 11 lietās notiek tiesvedības process. Kopumā pārskata gadā DVI apstrīdētie lēmumi pārsūdzēti tiesā 15 gadījumos vai 10% no pieņemto lēmumu skaita. 2017.gadā DVI pieņemto lēmumu statistika sūdzību, iesniegumu izskatīšanas un iniciatīvas pārbažu lietās apkopota 2.attēlā.

2.attēls

"Pieņemtie lēmumi sūdzību un iesniegumu izskatīšanas un iniciatīvas pārbažu lietās 2017.gadā"

2.2.Sniegtie maksas pakalpojumi

DVI sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar cenrādi, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumiem Nr.992 „Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”.

2017.gadā no maksas pakalpojumiem kopumā saņemtie naudas līdzekļi ir 75211 EUR apmērā.

Personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšana

Saskaņā ar FPDAL 22.panta trešo daļu, reģistrējot personas datu apstrādi, DVI izsniedz pārzinim vai viņa pilnvarotajai personai lēmumu par datu apstrādes reģistrāciju.

Personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību DVI izsniedz par maksu saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātu maksas pakalpojumu cenrādi pēc šā likuma 21.pantā minēto personu pieprasījuma saņemšanas, kuras vēlas uzsākt personas datu apstrādi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumiem Nr.992 „Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis” maksa par personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšanu ir 14,23 EUR. 2017.gadā tika izsniegtas 40 personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības.

Personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšana un izdrukāšana

DVI konsultē pārziņus par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšanu, tiekoties klātienē un izdrukājot aizpildīto personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu. 2017.gadā šis maksas pakalpojums ir sniegts 40 pārziņiem vai to pārstāvjiem. Maksa par pakalpojumu 30.15 EUR.

Organizētie semināri fizisko personu datu aizsardzības jomā

DVI organizēja informatīvos seminārus par personas datu aizsardzību – Vispārīgās datu aizsardzības regulas ieviešanu, kura piemērojama ar 2018.gada 25.maiju, personas datu apstrādes reģistrāciju, personas datu aizsardzības auditu, videonovērošanu u.c. personas datu aizsardzības jautājumiem. Kopumā 2017.gadā DVI organizēja divus seminārus 68 klausītājiem. Maksa par pakalpojumu – 48.24 EUR par dalībnieku.

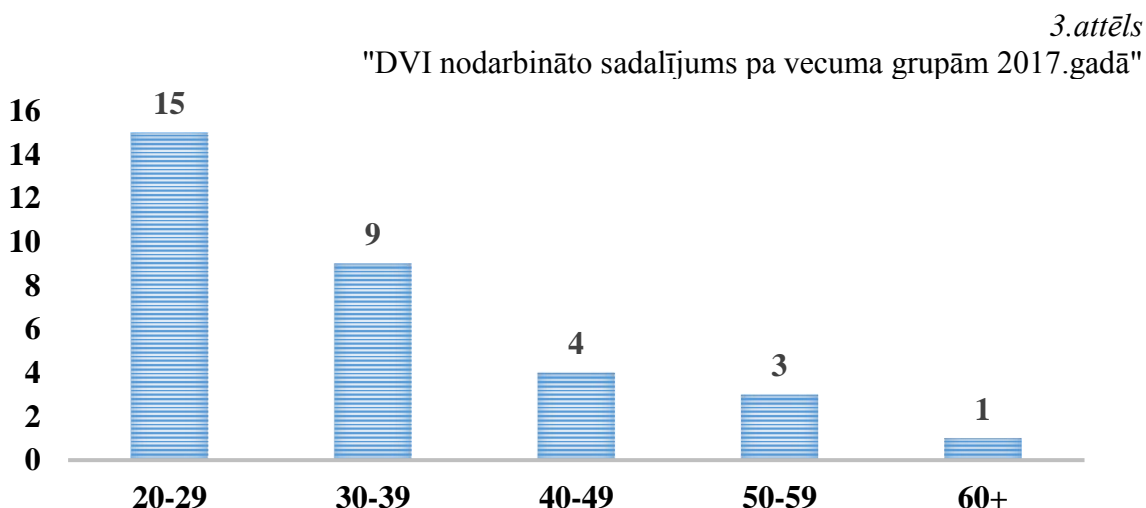
Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana

DVI 2017.gadā organizēja piecus personas datu aizsardzības speciālistu pārbaudījumus, kurā kopā piedalījās 208 pretendenti. Pakalpojums ietver pārbaudījuma jautājumu un uzdevumu sagatavošanu, individuālu atbilžu veidlapu sagatavošanu, pārbaudījuma organizēšanu un rezultātu vērtēšanu, ko veic komisija trīs personu sastāvā, kā arī lēmumu par pārbaudījuma rezultātiem sagatavošanu un apliecību izsniegšanu. Maksa par pakalpojumu - 293.01 EUR vienam pretendentam.

3. Personāls

Lai nodrošinātu DVI, kā uzraugošās iestādes personas datu aizsardzības jomā, attīstību, darbības mērķu izpildi, kā arī veiktu Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvajos aktos DVI noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, 2017.gadā izveidota atbilstoša iestādes struktūra, apstiprināta personāla vadības politika, aktualizētas vadlīnijas par administratīvo sodu sankciju piemērošanas principiem.

Pārskata periodā DVI bija apstiprinātas 25 amata vietas, savukārt vidēji nodarbināti 22 ierēdņi un darbinieki (turpmāk – nodarbinātais), no tiem 15 sievietes un 7 vīrieši. 2017.gadā nodarbināto vidējais vecums bija 33 gadi. 2017.gadā DVI nodarbināto vecuma amplitūda no 20 līdz 75 gadiem apkopota 3.attēlā.

No kopējā DVI aizpildīto amata vietu skaita 99% nodarbināto ir ar augstāko izglītību. DVI nodarbināto izglītības līmeņu sadalījums 2017.gadā:

- 1) 1 DVI nodarbinātajam – vidējā izglītība;
- 2) 9 DVI nodarbinātajiem iegūta pirmā līmeņa augstākā izglītība vai bakalaura grāds;
- 3) 12 DVI nodarbinātajiem iegūts maģistra grāds.

2017.gadā tika izbeigtas valsts civildienesta attiecības ar 2 ierēdņiem un darba tiesiskās attiecības ar 6 darbiniekiem, savukārt iecelti amatā tika 10 valsts civildienesta ierēdņi un nodibinātas darba tiesiskās attiecības ar 1 darbinieku.

4. Komunikācija ar sabiedrību

2017.gadā DVI, sadarbībā ar Tieslietu ministrijas Administratīvā departamenta Komunikācijas un tehniskā nodrošinājuma nodaļas sabiedrisko attiecību speciālistiem un masu informācijas līdzekļiem, nodrošināja sabiedrības informēšanu un izpratnes veicināšanu par fizisko personu datu aizsardzību.

DVI ikdienas darbā komunikācija ar sabiedrību ir ļoti būtiska un nozīmīga, jo stājoties spēkā VDAR, kuras prasības tiks piemērotas sākot ar 2018.gada 25.maiju, DVI kā uzraudzības iestādes pamatuzdevums ir veicināt sabiedrības izpratni par gaidāmajām pārmaiņām attiecībā uz personas datu aizsardzību.

4.1. Informēšanas pasākumi

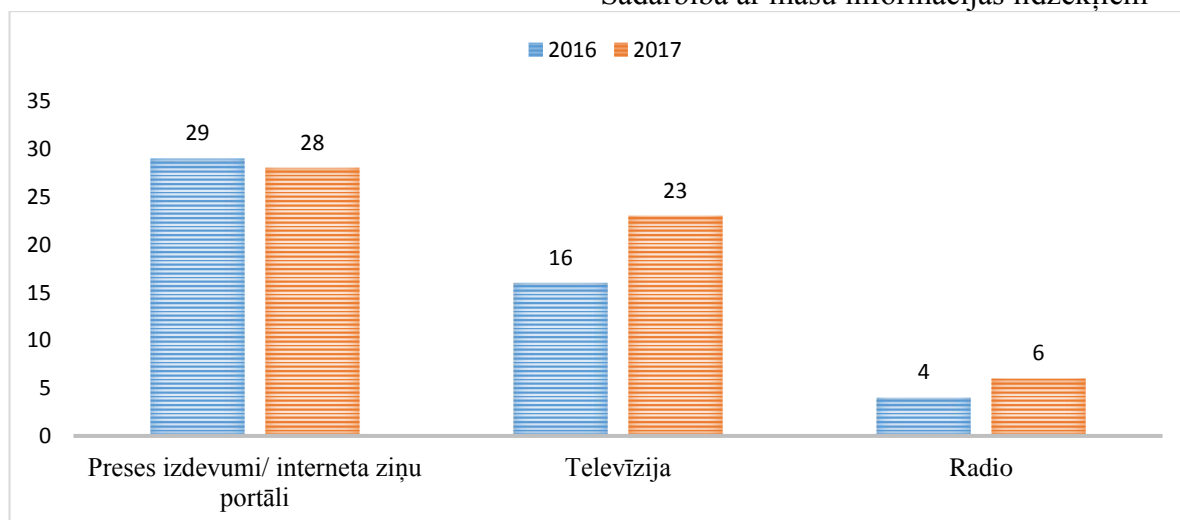
Sabiedrības informēšanu fizisko personu datu apstrādes un aizsardzības jomā DVI īsteno, izmantojot masu komunikācijas instrumentus:

- 1) preses relīzes;
- 2) televīzijas un radio raidījumi;
- 3) preses izdevumi;
- 4) sociālās tīklošanas vietnes (Facebook.com, Twitter);
- 5) konferences, semināri, informatīvās lekcijas.

2017.gadā DVI pārstāvji, sabiedrības informēšanas nolūkos, sadarbojoties ar masu informācijas līdzekļiem, gan rakstiski, gan mutiski sniedza intervijas 57 gadījumos, skaidrojot fizisko personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumus saskaņā ar spēkā esošo regulējumu, VDAR noteiktajām prasībām. Informācija masu informācijas līdzekļiem sniegta par atsevišķiem personas datu apstrādes un aizsardzības pārkāpumiem (personas datu apstrādes tiesiskums, veicot audio un video ierakstus, personas apliecināšanu dokumentu kopiju veidošana, saglabāšana, personas datu apstrāde sociālajās tīklošanas vietnēs - atrastu dokumentu publicēšana, klientu datu apstrāde, VDAR regulējošo normu skaidrojums, personas datu aizsardzības speciālista norīkošana, personas datu apstrādes reģistrācija DVI) (skatīt 4.attēlu).

4.attēls

"Sadarbība ar masu informācijas līdzekļiem"

4.2. Informatīvi izglītojošie pasākumi

Pārskata gadā:

1. organizētas 30 (trīsdesmit) informatīvās lekcijas un semināri par personas datu aizsardzību un Vispārīgo datu aizsardzības regulu publiskā un privātā sektora pārstāvjiem;

2. DVI nodrošināta ekspertu pārstāvība 14 (četrpadsmit) citu iestāžu un komersantu organizētajos semināros, diskusijās un konferencēs;
3. DVI 2 (divas) reizes organizētas atvērto durvju dienas:
 - par godu Eiropas datu aizsardzības dienai (28.janvārī) tika organizēta Atvērto durvju diena, kurā piedalījās skolēni un kuras laikā, skolēni tika informēti par personas datu aizsardzības pamatprincipiem, viņiem tika izskaidrotas viņu tiesības, kā arī izskaidroti riski viņu datu aizsardzībai (26.01.17.);
 - Tieslietu ministrija organizēja “Temīdas skrējienu”, kuras laikā skolēni apmeklēja Datu valsts inspekciju un tika informēti par personas datu aizsardzības pamatprincipiem, iestādes struktūru un darbības mērķi (29.09.17.).

Katru darba dienu DVI nodarbinātie no plkst. 13.00 līdz plkst. 15.00 sniedz telefonkonsultācijas par DVI kompetencē esošajiem jautājumiem, skaidrojot FPDAL un VDAR normu piemērošanu personas datu apstrādei un aizsardzībai.

2017.gadā kopā tika sniegtas 2358 telefonkonsultācijas, vidēji 197 telefonkonsultācijas mēnesī.

57 gadījumos DVI nodarbinātie sniedza klātienē konsultācijas valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, juridiskām personām par labākas prakses piemērošanu personas datu apstrādei un aizsardzībai, VDAR prasību piemērošanu, atbilstoši pārziņa specifiskajiem personas datu apstrādes apstākļiem.

5. 2018.gadā plānotie pasākumi

1. 2018.gadā DVI turpinās sadarbību ar masu komunikācijas līdzekļiem, sniedzot nepieciešamo informāciju, sabiedrības izpratnes veicināšanai par fizisko personu datu apstrādi un aizsardzību, ņemot vērā spēkā esošo regulējumu līdz 2018.gada 25.maijam un pēc VDAR prasību piemērošanas uzsākšanas.
2. 2018.gadā DVI sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību organizēs videokonferenču ciklu, lai veicinātu pašvaldību iestāžu darbinieku par aktuālajiem jautājumiem personas datu aizsardzībā un sadarbojoties ar citām valsts iestādēm turpināt veicināt publiskā sektora izpratni par personas datu apstrādi un aizsardzību.
3. Informēt sabiedrību par VDAR prasību piemērošanu, organizējot informatīvos seminārus, publiski pieejamus pasākumus, kā arī piedalīties sarunu festivālā "LAMPA".
4. 2018.gada 25.maijā ir plānots organizēt starptautisku konferenci, atzīmējot VDAR prasību piemērošanas uzsākšanu.
5. Veicināt draudzīgu iestādi klientiem, ievērojot 2017.gadā 15.jūnijā parakstīto memorandu "Konsultē vispirms" principa nostiprināšanu iestādes darbībā. Viegli uztveramas informācijas plūsmas ieviešana, nodrošinot vienkāršu un saprotamu valodu saziņai ar klientiem par iestādes kompetencē esošajiem jautājumiem.
6. Sadarbībā ar nozaru pārstāvjiem izstrādāt ieteikumus VDAR prasību piemērošanai.
7. Turpināt stiprināt DVI uzraudzības funkciju kapacitāti, kontroles pasākumu jomā paaugstināt kontroles kvalitātes pasākumus īstenojot strukturālās reformas, lai nodrošinātu VDAR 57.pantā noteikto uzdevumu izpildi.